

**Naturklagenævnets afgørelse
af 14. december 2010
om fredning af arealer ved Gl. Lundeborg i Svendborg Kommune
(sag nr. NKN-111-00053).**

Naturklagenævnet træffer hermed afgørelse om fredning af arealer ved Gl. Lundeborg i Svendborg Kommune. Fredningsområdets afgrænsning og fredningsbestemmelser for området fremgår nedenfor.

Sagens baggrund.

Danmarks Naturfredningsforening rejste fredningssagen den 14. juli 2006. Fredningsforslaget var begrundet i et ønske om at sikre det storslåede og karakteristiske herregårdsmiljø nord og vest for Lundeborg samt at skabe sammenhængende natur fra syd til nord med en grøn korridor, som udlægger jord til vedvarende græs. Fredningsnævnet tilsluttede sig, at det område, der var foreslået fredet, er et storslået og karakteristisk herregårdsmiljø, og at arealet rummer både landskabelige, kulturhistoriske, rekreative, biologiske og geologiske værdier. Fredningsnævnet fandt dog samlet set ikke, at behovet for restriktioner stod mål med den udgift, som fredningen ville medføre. Fredningsnævnet besluttede derfor, at fredningen ikke skulle gennemføres.

Afgørelsen blev af Danmarks Naturfredningsforening påklaget til Naturklagenævnet, som den 21. august 2008 traf afgørelse om at ophæve fredningsnævnets afgørelse og hjemvise sagen til Fredningsnævnet for Fyn til fornyet behandling og gennemførelse af en fredning med udgangspunkt i Danmarks Naturfredningsforenings fredningsforslag. Et mindretal stemte for at stadfæste fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet for Fyn traf den 1. oktober 2009 afgørelse om fredning af arealer ved Gl. Lunde- borg i Svendborg Kommune. Fredningsnævnet for Fyn traf samtidig afgørelse om erstatning i an- ledning af fredningen.

Da den samlede erstatning overstiger 100.000 kr., er fredningsnævnets afgørelse forelagt Naturkla- genævnet til efterprøvelse i dens helhed, jf. naturbeskyttelseslovens § 42.

Afgørelsen er alene for så vidt angår erstatningsudmålingen påklaget til Naturklagenævnet af ejeren af Hesselagergård Gods.

Beskrivelse af fredningsområdet.

Det foreslåede fredningsområde er på ca. 109 ha. Størstedelen af jorden hører under godset Hessel- agergård.

Fredningsområdet er i regionplanen udpeget som særligt landskabeligt/geologisk interesseområde, som omfatter områder med særlige landskabelige beskyttelsesinteresser, særlige udsigtsforhold og lokaliteter, hvor landskabsformerne afviger markant fra omgivelserne. De geologiske interesseom- råder omfatter områder, hvis landskabsformer og lag i jorden vidner om Danmarks dannelse i fortid og nutid. Fredningsområdet er endvidere i regionplanen udpeget som særligt biologisk interesseom- råde og som særligt kulturhistorisk beskyttelsesområde. En lille del af fredningsområdet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (eng og mose). Der er ingen habitatområder i eller umiddelbart uden for fredningsområdet.

Svendborg Kommune har den 21. december 2009 vedtaget forslag til Kommuneplan for Svendborg Kommune. Forslaget har været i offentlig høring fra den 13. januar 2010 til den 9. april 2010. For- slaget indeholder ikke rammer for fredningsområdet.

Fredningsnævnets afgørelse om fredning.

Ifølge fredningens § 1 er fredningens formål, at levedemulighederne for plante- og dyreliv samt områ- dets landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres, at de kulturhistoriske og geolo- giske kvaliteter sikres og formidles, at offentlighedens adgang sikres og forbedres, at områdets re- kreative kvaliteter sikres og udvikles, samt at der skabes grundlag for naturpleje.

Tange Ådal skal henligge som vedvarende græs uden sprøjtning, kunstgødning og kalkning. Tange Å skal endvidere sikres fri dynamik ved udløbet til kysten nord for Lundeborg. Den tidligere grusgrav skal henligge som naturområde.

Der må ikke foretages terrænændringer, etableres anlæg eller opføres bebyggelse, bortset fra udvidelse af eksisterende boliger i overensstemmelse med planlovens landzonebestemmelser. Der må ikke anbringes campingvogne eller finde teltslagning sted, dog kan den primitive overnatningsplads for hestevognskørere på del af matr. nr. 6b Oure By, Oure, fortsat anvendes.

Fredningen er ikke til hinder for etablering af stier i området, vandindvinding som hidtil, opsætning af informationstavler eller for vandløbsrestauration i Tange Å, inden der foreligger en samlet plejeplan for området.

Skovdriften skal være naturnær med plukhugst og anvendelse af hjemmehørende træarter ved foryngelse. Landbrugsdrift kan fortsætte som hidtil på arealer, som var opdyrket på fredningstidspunktet, dog skal arealer med vedvarende græs fremover henligge med vedvarende græs uden sprøjtning. Den eksisterende juletræsproduktion kan fortsætte, men i det øvrige fredningsområde er der forbud mod juletræsdyrkning.

Svendborg Kommune er plejemyndighed. Fredningen indeholder bestemmelser om udarbejdelse af plejeplan m.v. Der kan foretages arkæologiske udgravninger i området. Jagt og udsætning kan foregå som hidtil. Naturbeskyttelseslovens almindelige adgangsregler gælder, dog kan plejemyndigheden begrænse offentlighedens færdsel af hensyn til bevarelse af plante- og dyreliv.

Den samlede erstatning for fredningen udgør 731.823 kr.

Besigtigelse og offentligt møde.

Naturklagenævnet har den 20. maj 2010 besigtiget området og afholdt offentligt møde om sagen med deltagelse af sagens parter.

Naturklagenævnets afgørelse.

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt møde, har deltaget 9 af Naturklagenævnets medlemmer: Mikkel Schaldemose (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Marion Pedersen, Anders Stenild, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Naturklagenævnet skal tage stilling til fredningsnævnets afgørelse om fredning og om erstatning i sin helhed, da den samlede erstatning overstiger 100.000 kr., jf. naturbeskyttelseslovens § 42.

Naturklagenævnet skal endvidere tage stilling til de specifikke klagepunkter fra ejeren af Hesselagergård Gods vedrørende erstatningsudmålingen.

Naturklagenævnet har ved anden afgørelse af d.d. truffet afgørelse om erstatning for fredningen.

Et flertal af Naturklagenævnets medlemmer tiltræder, at der gennemføres fredning af området med den afgrænsning, som er fastlagt ved fredningsnævnets afgørelse.

Mindretallet (Ole Pilgaard Andersen og Anders Stenild) stemmer imod at gennemføre fredningen.

Idet fredningsnævnets afgørelse af 1. oktober 2009 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det område, der er vist på vedhæftede fredningskort:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningens formål er:

- at bevare og forbedre levedmulighederne for plante- og dyreliv,
- at bevare og forbedre områdets landskabelige og naturmæssige kvaliteter,
- at sikre og formidle de kulturhistoriske og geologiske interesser,
- at sikre og forbedre offentlighedens adgang,
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, og
- at skabe grundlag for naturpleje.

§ 2. Mål for delområder.

Tange Ådal skal henligge som vedvarende græs uden sprøjtning, kunstgødning og kalkning.

De øvrige med signatur markerede enge og marker skal henligge som vedvarende græs uden sprøjtning, jf. kortbilag 1.

Tange Å skal sikres fri dynamik ved udløbet til kysten nord for Lundeberg.

Den tidligere grusgrav skal henligge som naturområde.

§ 3. Tilstandsændringer, byggeri, tekniske anlæg, oplag m.v.

Der må ikke foretages terrænændringer, opføres bebyggelse eller etableres anlæg.

Der må ikke etableres nye boliger i området. Udvidelse af eksisterende boliger reguleres efter planlovens landzonebestemmelser, dog må der ikke ske udvidelser til et samlet bruttoetageareal over 250 m².

Deponering, jordopfyldning og lignende må ikke finde sted.

Der må ikke anbringes campingvogne og lignende. Teltslagning må ikke finde sted. Ved private beboelseshuse kan egen campingvogn parkeres.

På den del af matr.nr. 6b Oure by, Oure, med vedvarende græs, er der i sommerhalvåret etableret en primitiv overnatningsplads til brug for hestevognskørere. Denne aktivitet kan foregå som hidtil.

Fredningen er ikke til hinder for, at der kan etableres stier i området efter en nærmere planlægning.

Fredningen er ikke til hinder for, at vandindvinding kan ske som hidtil.

Fredningen er ikke til hinder for, at plejemyndigheden opsætter informationstavler m.v. til formidling af fredningen.

Fredningen er ikke til hinder for, at plejemyndigheden foretager vandløbsrestaurering i Tange Å, inden der foreligger en samlet plejeplan for området.

§ 4. Retningslinjer for skov- og landbrugsdrift.

Skovdriften skal være naturnær med plukhugst. Der skal konsekvent anvendes hjemmehørende træarter ved foryngelse.

Landbrugsdriften kan foregå som hidtil på arealer, som var opdyrket på fredningstidspunktet. Dog skal arealer med vedvarende græs fremover henligge med vedvarende græs uden sprøjtning. Engarealerne omkring Tange Å må hverken gødskes, sprøjtes eller kalkes. Afgrænsningen af arealer med vedvarende græs uden sprøjtning og arealer med vedvarende græs uden sprøjtning, gødskning og kalkning fremgår af kortbilag 1.

På arealer omkring den tidligere grusgrav er der i dag juletræsproduktion. Fredningen er ikke til hinder for, at der fortsat kan være juletræsproduktion på disse arealer.

I det øvrige fredningsområde er der forbud mod juletræsdyrkning.

§ 5. Naturpleje.

Svendborg Kommune er plejemyndighed. Plejemyndigheden udarbejder en samlet plejeplan for området.

Uanset bestemmelserne i § 3 kan plejemyndigheden i henhold til plejeplanen foretage tilstandsændringer og andre foranstaltninger, der skønnes egnet til at forbedre forholdene for hjemmehørende dyre- og plantearter eller findes hensigtsmæssige for at opretholde eller forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier, herunder regulere afgræsningen ved at bestemme dyrearter/dyreracer og antallet af dyr, samt fastsætte tidspunkter for disse foranstaltninger.

Plejeplanen skal sikre, at områder med vedvarende græs samt de umatrikulerede arealer ved Tange Å's udmunding plejes, så arealerne ikke vokser til i bjørneklo, rynket rose og andre invasive arter.

Grundejere og Danmarks Naturfredningsforening skal have lejlighed til at udtale sig om forslaget til plejeplan.

Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges den for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer, for tiden bekendtgørelse nr. 1604 af 20. november 2006.

§ 6. Arkæologiske undersøgelser.

Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området.

§ 7. Offentlighedens adgang.

Naturbeskyttelseslovens almindelige adgangsregler gælder i det fredede område.

Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelse af plante- og dyrelivet fastsætte regler om begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

§ 8. Jagt.

Jagt og udsætning kan foregå som hidtil.

§ 9. Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningen, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

På Naturklagenævnets vegne

Mikkel Schaldemose

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fortegnelse
over matrikelnumre, der helt eller delvist er omfattet af
Naturklagenævnets afgørelse af 14. december 2010

Hesselagergård Hgd., Hesselager

Matr.nr. 1b, 1e, 1f, 1k, 1m, 1n, del af 1o, del af 1h og del af 1i.

Oure by, Oure

Matr.nr. 4a, 4b, 5b, 6b, 7b, 7g, 7e og 7l.

Lundeborg by, Oure

Matr.nr. 5, 6 og del af 4.

Broholm Hgd., Oure

Matr.nr. 2k.